

Přednesová literatura pro malé klarinetisty

A jak jí správně vybírat

www.klarinetohrani.cz

“

Výběr správné přednesové literatury je jako výběr oblečení. Mělo by nám výborně sedět, měli bychom se v něm cítit dobře a v ideálním případě ho nechceme vůbec sundat.

Přednesová literatura a její místo ve výuce

Přednesová literatura plní ve výuce hned několik důležitých úloh.

Motivace

Přednesy hrají nezastupitelnou roli při motivaci dětí do dalšího hraní.

Všichni chceme něco suprového nacvičit a někomu to ukázat.

Takový pomyslný vrchol celého snažení :)

Sebeprezentace

Možnost ukázat, kam děti v hraní pokročily.

Sebeprezentovat se veřejně, ukázat, kolik času děti hraní věnovaly a jakým způsobem se posunuly dopředu.

Hudební rozvoj

Hra na hudební nástroj se rozvíjí komplexně na více frontách. Každou dovednost děti cvičí odděleně. V přednesové literatuře se vše propojuje v jeden celek.

Ukazuje se schopnost dětí propojit všechny složky hry komplexně.

Práce v dlouhodobém časovém horizontu

Přednesové skladby učí děti pracovat na sobě v delším časovém úseku. Překonávat dílčí překážky a neočekávat výsledek během krátké doby.

Zároveň je můžeme využít i k sebereflexi jejich pokroku, který někdy nemusí být ihned zřejmý.

Souhra a spolupráce

Souhra a spolupráce s dalším hudebníkem-klavíristou rozvíjí mnoho dalších dovedností při hraní.

Podpořit, ne podrazit

Cílem jakéhokoli přednesu by mělo být dítě v hraní podpořit. Ne ho podrazit.

Co to znamená v praxi?

Podpořit, ne podrazit

Při výběru vycházejte z aktuálních schopností dětí. Ne z těch, které odhadujete, že by mohly mít za půl roku.

Přednes příliš nenadsazujte. Děti se samozřejmě vyvíjí, ale aby bylo možné v přednesu mít vše v rovnováze (technika, výraz, dech, výdrž) je dobré držet se víc při zemi. :)

Vybíráte přednes pro dítě. Ne dítě pro přednes.

Při výběru zohledňujeme schopnosti dětí.

Pokud máte žáka který není třeba úplně na pomalé skladby a není tolik muzikální, přizpůsobíme mu i přednes. Zadáme něco, kde toto nebude tolik zřejmé.

Žákovi, který má problémy s rytmem nevybíráme přednes, který je rytmicky těžký a těžký na souhru s klavírem. Vybereme něco, co pro něj bude po téhle stránce snazší.

Podpořit, ne podrazit

Časová variabilita

Zohledněte čas, který dítě reálně je schopné u cvičení strávit.

Možnosti korepetice

Promyslete si, jak jste na tom s možností korepetovat a jakého korepetitora máte.

Fyzická náročnost skladby

Pokud potřebujeme větší časový úsek hraní třeba na soutěž, je vhodnější program sestavit z více kratších skladeb, než dávat jednu dlouhou.

Toto se týká hlavně velkých dětí, které už hodně uhrají a máme tendenci jim dávat těžké klarinetové skladby.

Jak přednesové skladby ovlivňují motivaci dětí?

Přednesová literatura je u dětí velmi silný motivační faktor. Chtějí hrát něco, co se jim líbí a CHTĚJÍ se to naučit.

Motivační faktory přednesových skladeb:

Skladba se mi líbí

Asi nejvlivnější faktor. Skladba se dítěti líbí, těší ho její hraní. Chce se v ní stále posouvat dopředu a co nejdřív se jí naučit.

Motivace straším spolužákem :)

Chci hrát skladbu, kterou hraje starší spolužák, který už je v hraní dál :) Velmi silný motivační faktor, hlavně u dětí, které mají soutěžní povahu. Často je touha vyrovnat se někomu zdatnějšímu tak silná, že dítě nacvičí i skladbu, kterou bychom mu za normálních okolností ještě nezadávali.

Jak přednesové skladby ovlivňují motivaci dětí?

Skladba se mi daří, cítím se v ní jistě, posouvám se.

Pocit úspěchu je klíč k motivaci, nejen u přednesových skladeb. Častý problém přednesů je, že dlouho není vidět posun. Pracuje se v dlouhodobém časovém horizontu a děti mají delší dobu pocit, že jim to nejde.

Skladbu jsem si sám našel a vybral.

Velmi silný motivační faktor, asi ten největší. Pokud si dítě samo najde skladbu a přijde s vlastním nápadem. Nemusí to být nutně hned velký koncert, ale i třeba hudba z filmu, kterou můžeme použít jako doplněk k literatuře, kterou potřebujeme hrát z metodického hlediska.

Jak přednesové skladby ovlivňují motivaci dětí?

Skladbu jsem si sám napsal.

Méně časté, přesto se můžeme setkat s dětmi, které mají kreativní povahu, učí se skládat, experimentují a chtějí si něco takového potom zahrát.

To co jsem nacvičil také předvedu.

Každá přednes si zaslouží svojí interpretaci před publikem. Cvičení do šuplíku je největším zabijákem motivace. Naplánujte třídní přehrávku, dávejte děti hrát co nejčastěji na koncerty.

Podílím se na výběru přednesové literatury, za výběr jsem částečně sám zodpovědný.

Výběr přednesové literatury je proces. Skladba se bude hrát dlouho, bude se na ní intenzivně pracovat, bude se zlepšovat a bude se někde interpretovat. Děti by proto měly být za výběr částečně sami zodpovědné.

Přednesové skladby pro začátečníky.

1.-3. ročník

Děti mají minimálně v prvním roce rozsah pouze v šalmajovém rejstříku. Některé takto hrají i dva roky. V začátcích mají děti problémy s přechodem do druhé oktávy a dlouho si v ní nejsou jisté.

Rytmická jednoduchost

Melodická jednoduchost

Základní tóniny

Snadný klavírní doprovod

Délka

Přednesové skladby pro mírně pokročilé děti

Děti okolo 3.-5. ročníku

Všechny již přefukují, ale mohou mít různorodý rozsah. Často si ještě ve vyšších polohách nejsou jistí a na zvuku je to stále znát.

Ne všechny děti mají stále plný rozsah. Po technické stránce většinou nic složitějšího ještě nezahrají.

Staccato je stále spíš slabší a pokud chceme hrát třeba jednodušší klasicistní přednesy, často je potřeba je artikulačně upravit.

Z přednesů můžeme hledat jednoduché sonatiny, vhodné části z různých fantazijních kusů, různé romance a drobnější skladby okolo 1-2 stránek kvůli výdrži.

Hledáme technicky méně náročné věci, ideálně s minimem staccata.

Pokročilejší děti

Děti okolo 5.-7. ročník.

Nůžky mezi jednotlivými dětmi se začínají hodně rozevírat a jsou vidět často už velké rozdíly ve schopnostech dětí.

Některé jdou prudce dopředu, jiné stagnují a dál se už moc neposouvají.

U dětí, které jsou šikovné, můžeme volit obtížnější přednesy. Můžeme začít zkoušet klasicismus s upravenou artikulací, rychlejší přednesy i rychlejší věty z různých lehčích skladeb.

Vždycky zohledňujeme aktuální stav žáka. Kolik věnuje cvičení času, kolik má vůbec možnost hraní věnovat.

U slabších dětí hledáme alternativu, jak jim hraní nezprotivit a jak výběr skladby přizpůsobit jejich možnostem.

Přednesová literatura v běžném provozu školního roku

Co je cílem přednesových skladeb, které zadáváme dětem v běžném provozu školního roku?

Metodicky žáka posunout zase o kus dál

Cílem by nemělo být cvičit celý rok těžkou skladbu a na konci roku jí slavnostně předvést (nebo nepředvést) na koncertě.

Dát mu co nejvíc možností veřejně vystupovat.

V průběhu školního roku, kdy nás nečeká nic důležitého, můžeme pracovat na jedné těžší skladbě ale zároveň doplňujeme repertoár o skladby, které jsou pro dítě snazší, nacvičí je rychleji a může je častěji interpretovat na nějaké akci.

Přednesová literatura pro speciální akce.

Hudba je výkonnostní záležitost, ať to tak chceme vnímat, nebo ne. Pokud se jedná o přípravu na soutěž, nebo na přijímací zkoušky, vybíráme specificky k tomu i přednesovou literaturu.

Jaká jsou specifika repetoáru na soutěž, nebo na přijímací zkoušky?

Vyšší obtížnost

Určitá časová norma

Mnohem delší doba nácviku

Mnohem intenzivnější práce na skladbě víc do hloubky

Hra z paměti.

Soutěže

Jaká jsou specifika soutěžní literatury?

- ➔ Časový limit
- ➔ Tlak na vyšší obtížnost
- ➔ Delší, intenzivní nácvik
- ➔ Velké časové nároky na korepetici
- ➔ Jednostranné zaměření.

Soutěžit ano, nebo ne?

Soutěže jsou fajn za určitých podmínek.

Za důležité je vnímám u dětí, které chtějí hudbu studovat, protože hraní je výkonostní disciplína.

U ostatních, které soutěžit chtějí, беру soutěž jako možnost setkání s jinými, stejně založenými dětmi. Možnost srovnání se s někým a motivace strašími dětmi, které toho už víc uhrají.

Příprava na konzervatoř

Jaká jsou specifika přednesové literatury na přijímací zkoušky na konzervatoř?

Přednes musí splňovat určité parametry

Pomalá a rychlá věta, ideálně z jedné skladby, ne poskládané z různých skladeb

Tlak na vyšší obtížnost

Skladba by měla splňovat určitou obtížnost, která je na přijímací zkoušky třeba. Dítě, které chce na konzervatoř by mělo být schopné nacvičit něco víc, než běžný vzorek vaší třídy.

Dlouhý, hodně intenzivní nácvik

O skladbě přemýšlet v dlouhodobém časovém horizontu. Ideální je, pokud jí stihneme zadat tak, abychom skladbu mohli nacvičit, na chvíli nechat odležet a potom znovu vytáhnout a pracovat na ní opět v jiné etapě vývoje žáka.

Příprava na konzervatoř

Velké časové nároky na korepetici

Komplexní zaměření nejen na přednes-Stupnice, etudy atd.

Kvalitní rozvržení času a plánování. Děti, které se chystají na konzervatoř mají nárok na rozšířenou výuku až do 2 vyučovacích hodin týdně hlavního oboru. Plánování času je stěžejní. Určete si, jakým způsobem si rozvrhnete ve výuce poměr Stupnice, etudy a přednes.

Hra zpaměti.

Velmi důležitý a často podceňovaná aspekt přípravy na konzervatoř. Pro hru zpaměti jsou ideální přednesy, které mají jasnou melodii, tonalitu, a jsou jednoduché na souhru s klavírem.

Jak neztratit motivaci při dlouhodobé a intenzivní práci na přednesu.

Při dlouhodobé práci na přednesové skladbě z důvodu soutěže, nebo přijímacích zkoušek může dítě snadno ztratit motivaci. Skladba se cvičí dlouho, do hloubky, delší dobu nemusí být vidět velký pokrok. Stále se něco vylepšuje a nikdy to není hotové.

Něco pro radost

Malý přednes pro radost. Děti potřebují přepnout. Zahrát si i něco jiného, než na čem aktuálně intenzivně pracují. Potřebují vidět rychlý progres a výsledek, aby neztratily motivaci.

Myslete i na sebe

Učte to, co se vám samotným líbí. Hraní a učení je výměna energie. Pokud se vám skladba nelíbí, nebude se vám ani dobře učit.

Jak neztratit motivaci při dlouhodobé a intenzivní práci na přednesu.

Zaznamenávejte progres

Pravidelně děti natáčejte, aby viděly pokrok, který udělaly. Při intenzivní dlouhodobé práci dětem může připadat, že se nikam neposouvají.

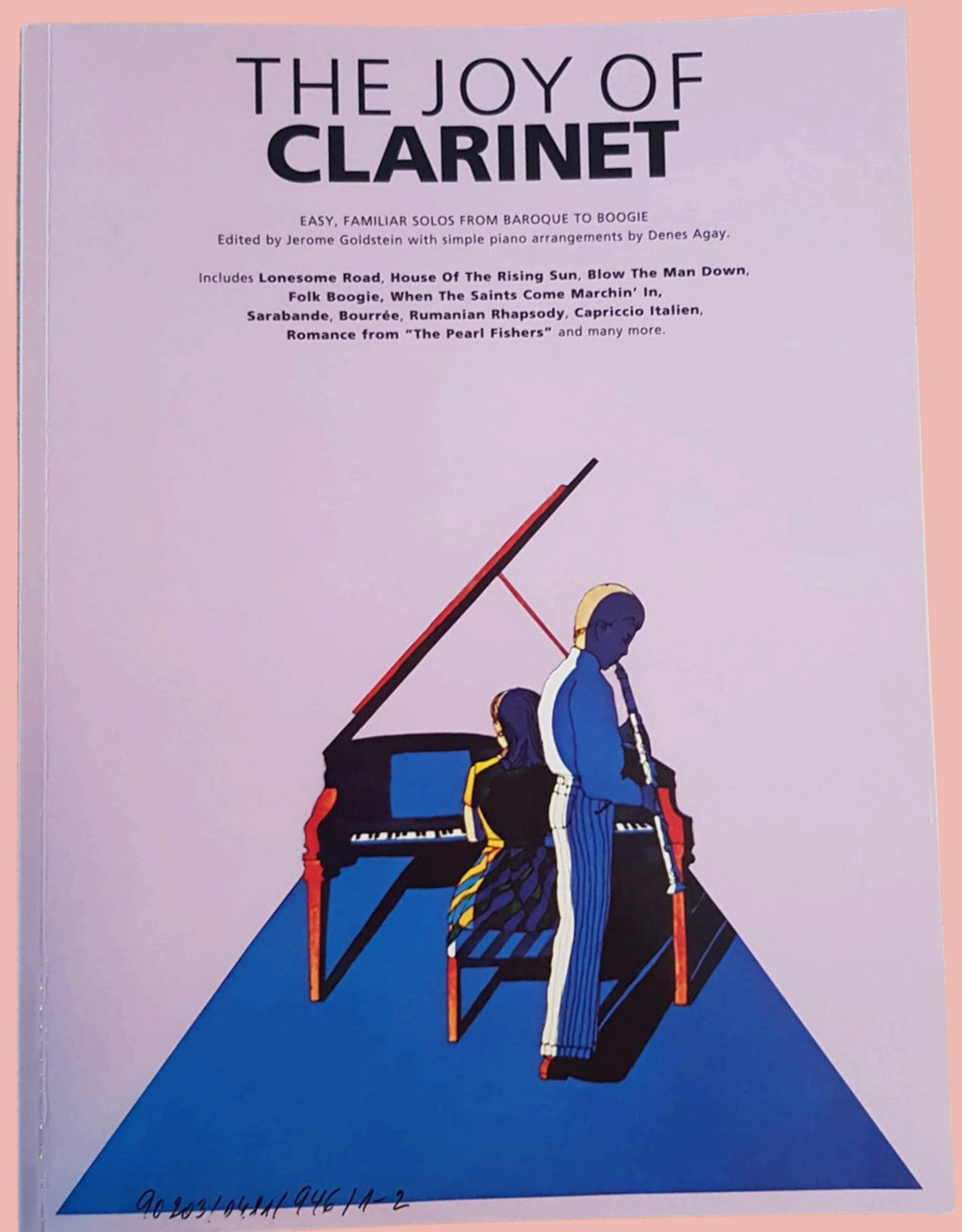

Dejte si občas pauzu

I když honíte každou hodinu, a chcete využít každé chvíle k nácviku, dejte si občas pauzu. Zahrajte si s dětmi nějaké duo z listu, poslechněte si inspirativní nahrávky. Zkrátka chvíli přestaňte tolik tlačit na pilu. Někdy je nejlepší metodika odpočinout si :)

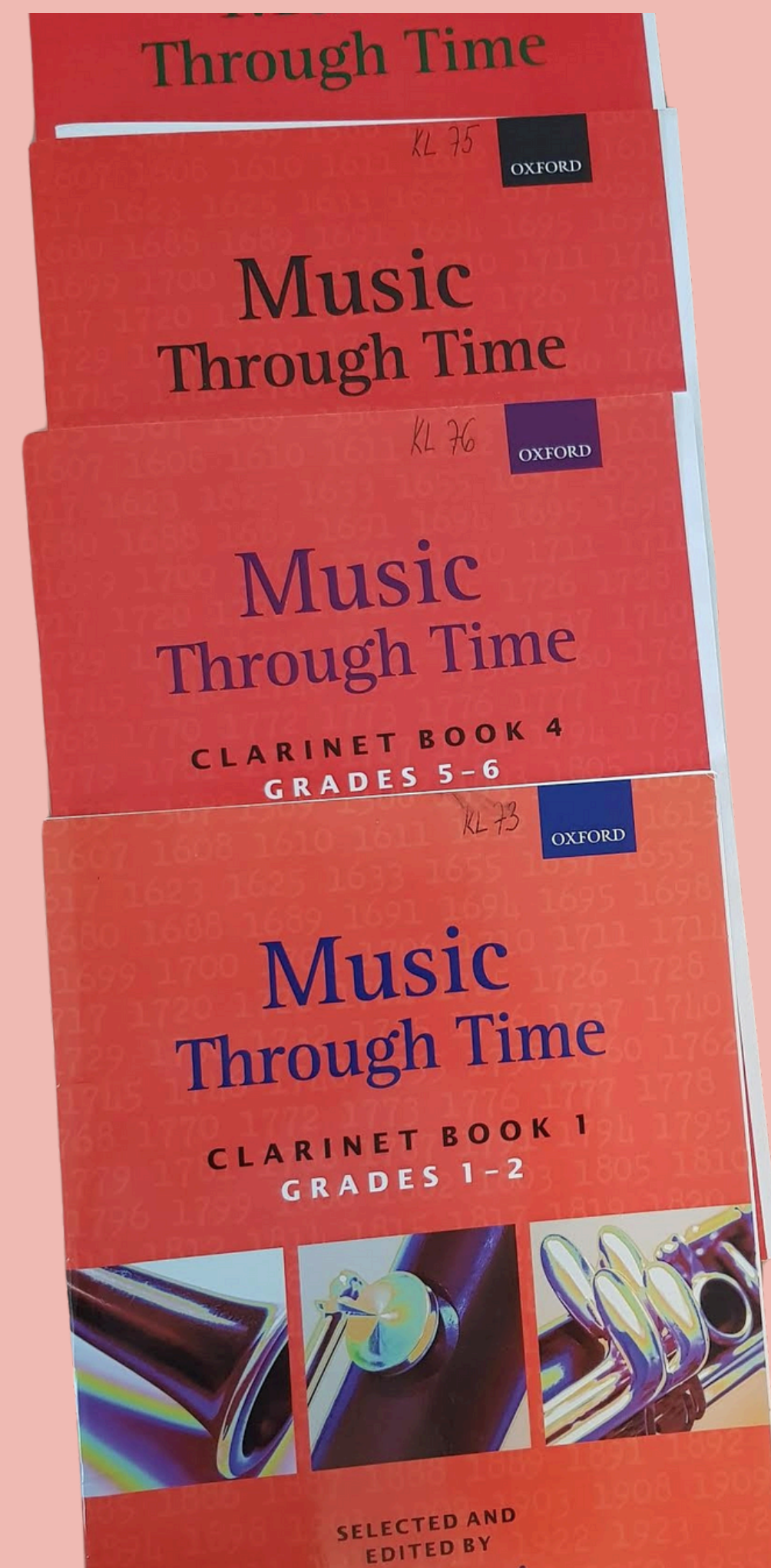
The joy of clarinet

- Drobné přednesové skladby vhodné od úplných začátečníků.
- Různorodý žánr, od tradicionálů až po klasickou hudbu
- super easy klavírní doprovody, které zvládne úplně každý :)

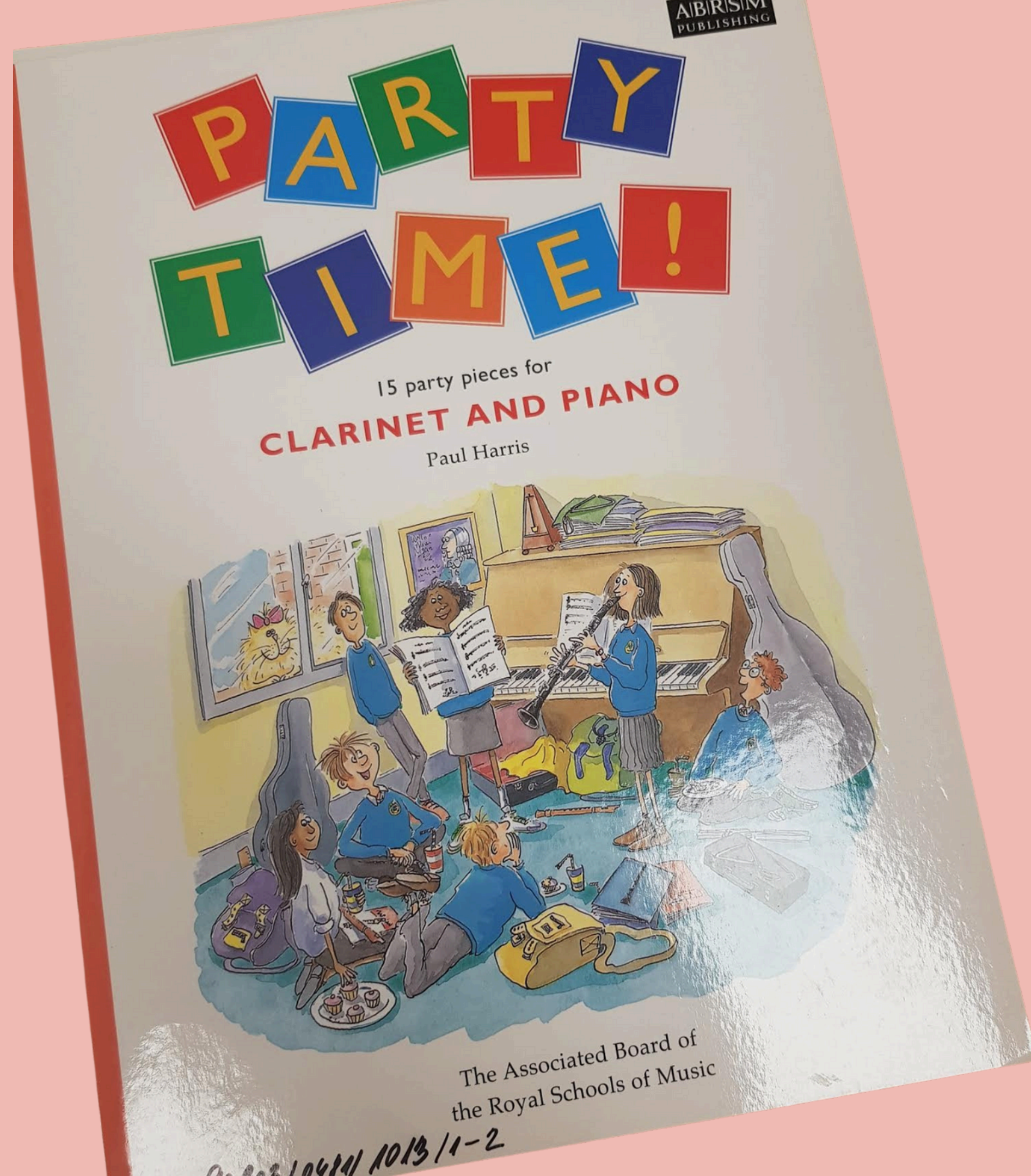
Music thought time

- 4 díly v obtížnosti od úplných začátečníků po pokročilejší hráče
- První díl celý v šalmajovém rejstříku.
- Úpravy klasických skladeb, ale obsahují i moderní autory, včetně autorských skladeb Paula Harrise
- Pouze s klavírními doprovody bez CD

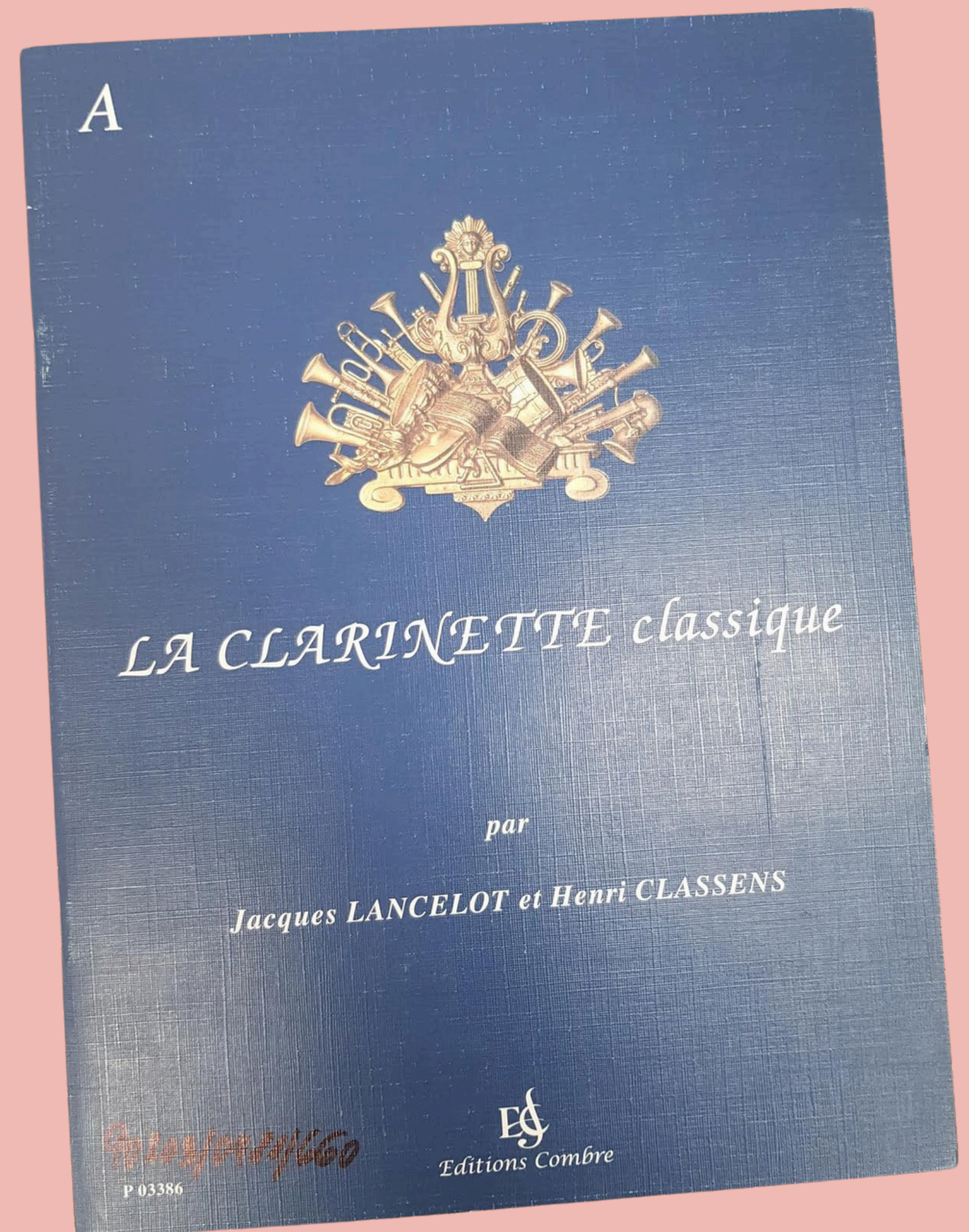
Tom Harris Party Time

- Super jednoduché přednesy pro nejmenší děti
- Originální, harmonicky hezky zpracované, přesto jednoduché.
- Vhodné pro úplné začátečníky pro první souhru s klavírem
- Snadné i po rytmické stránce.
- Sólový hlas + klavírní doprovody

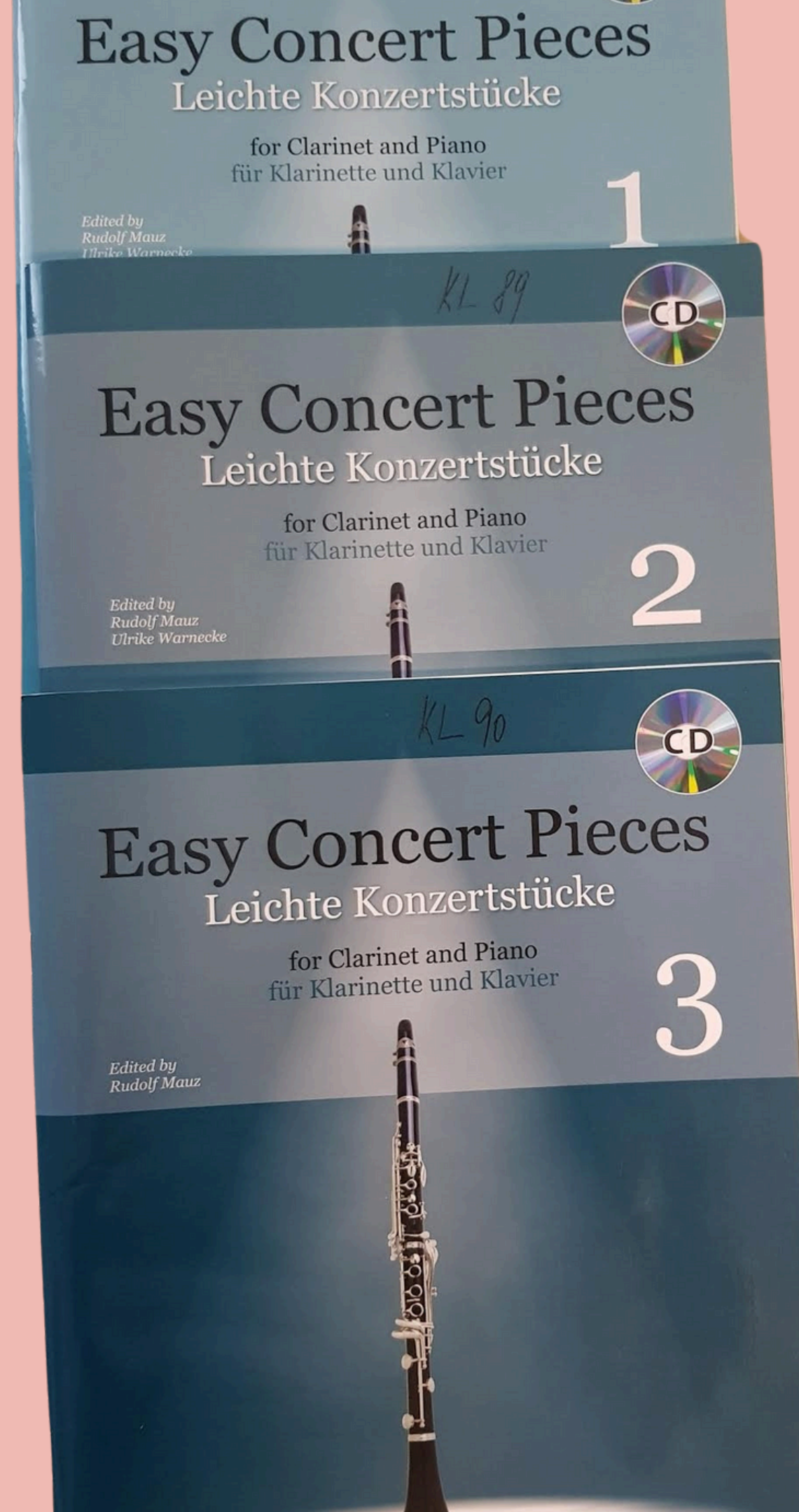
La clarinette classique

- Příjemný sešit s přednesy pro začátečníky.
- Úpravy klasické hudby
- Začátek pouze ve spodní poloze.
- Ostatní přednesy jednoduché rytmicky i melodicky.
- S klavírním doprovodem, bez CD

Easy Concert Pieces 1

- 3 díly v obtížnosti od pokročilejších začátečníků po zdatnější hráče.
- Třetí díl obsahuje už i známé klasické skladby (Lefèvre, Stamizt, Nielsen)
- Super pro výběr repertoáru na soutěže
- Úpravy klasických skladeb, ale i skladby moderních autorů 20. století
- Hodně netradičních skladeb.
- Včetně doprovodů na CD

Répertoire

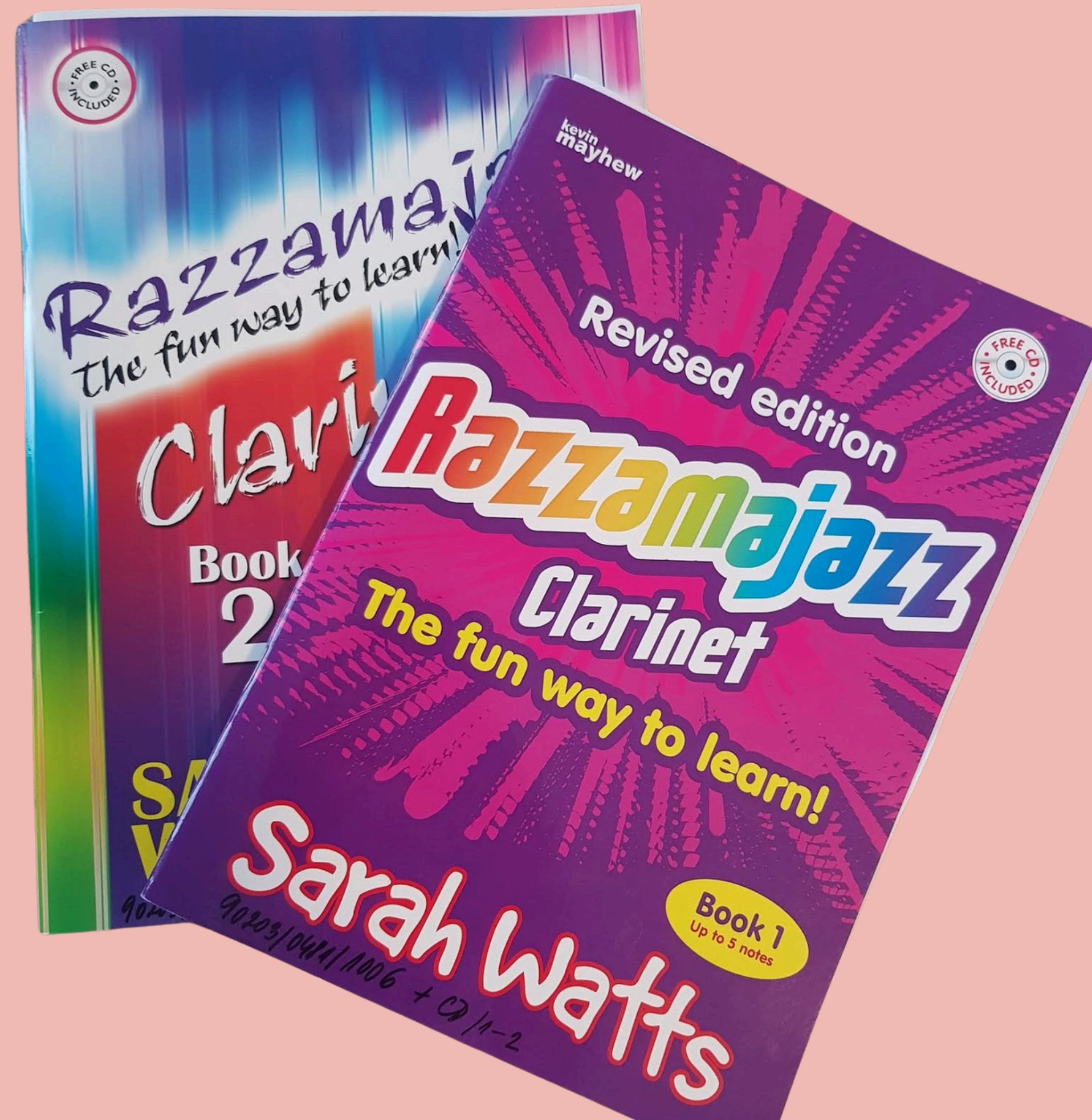
- Pro mě osobně stěžejní noty na přednesy pro děti.
- Jsou výborně sestavené od úplných začátečníků až po žáky do konce 1. cyklu.
- Obsahuje klasické skladby, včetně různých ne úplně známých sonatin, vhodných třeba do soutěží, nebo jako větší přednesy.
- Pouze klavírní doprovody, bez doprovodu na CD

Razzamajazz Sarah Watts

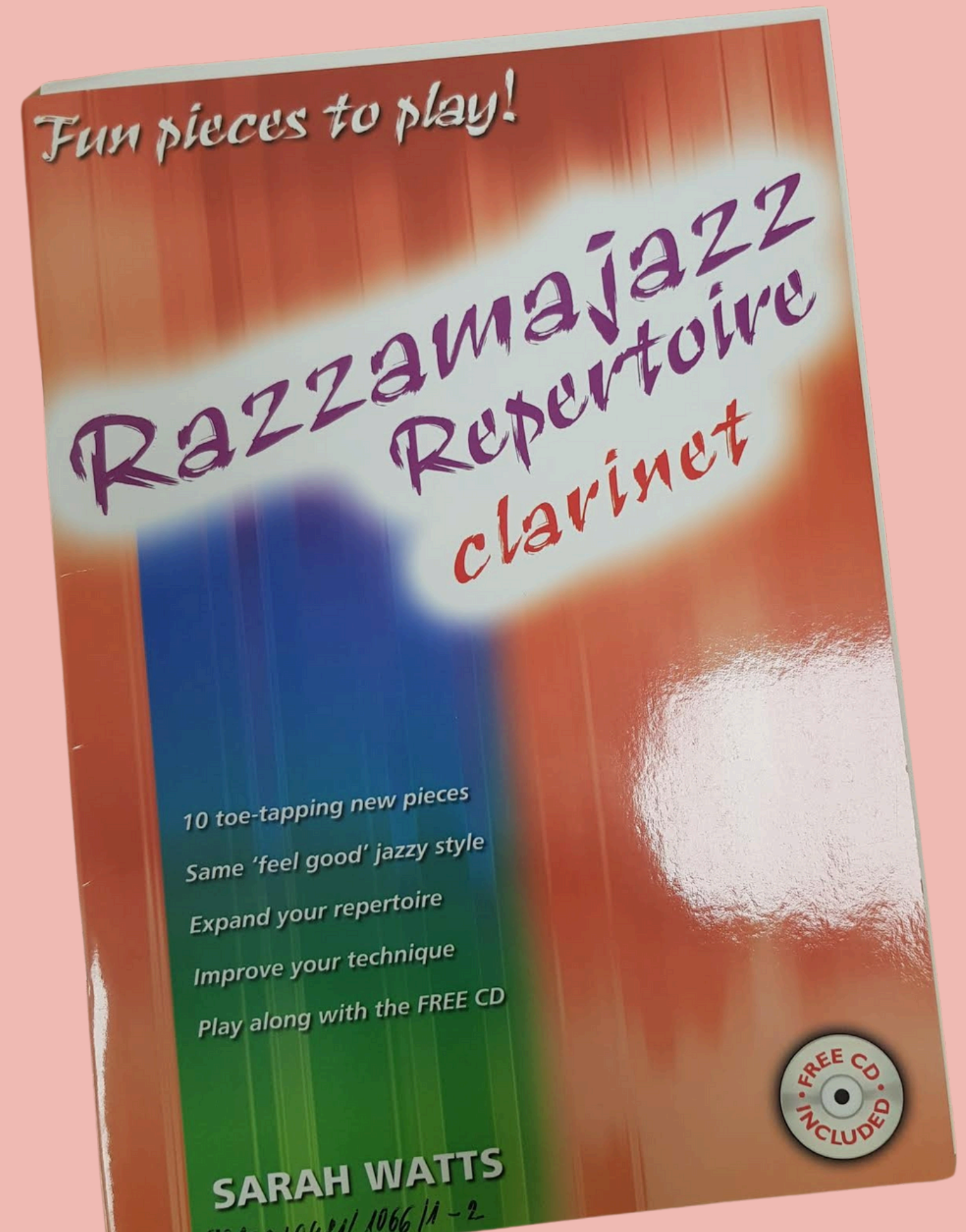
Rzzamajazz book 2

- Originální moderní skladby od klarinetistky Sarah Watts
- Sešity jsou koncipované částečně jako učebnice, jdou pozvolna od prvních dvou tónů e1, d1
- Celý první sešit je v šalmajovém rejtríku
- Součástí klavírní doprovody a doprovody na CD
- Jedny z mých velmi oblíbených not, které se dají zařadit opravdu od úplného začátku.

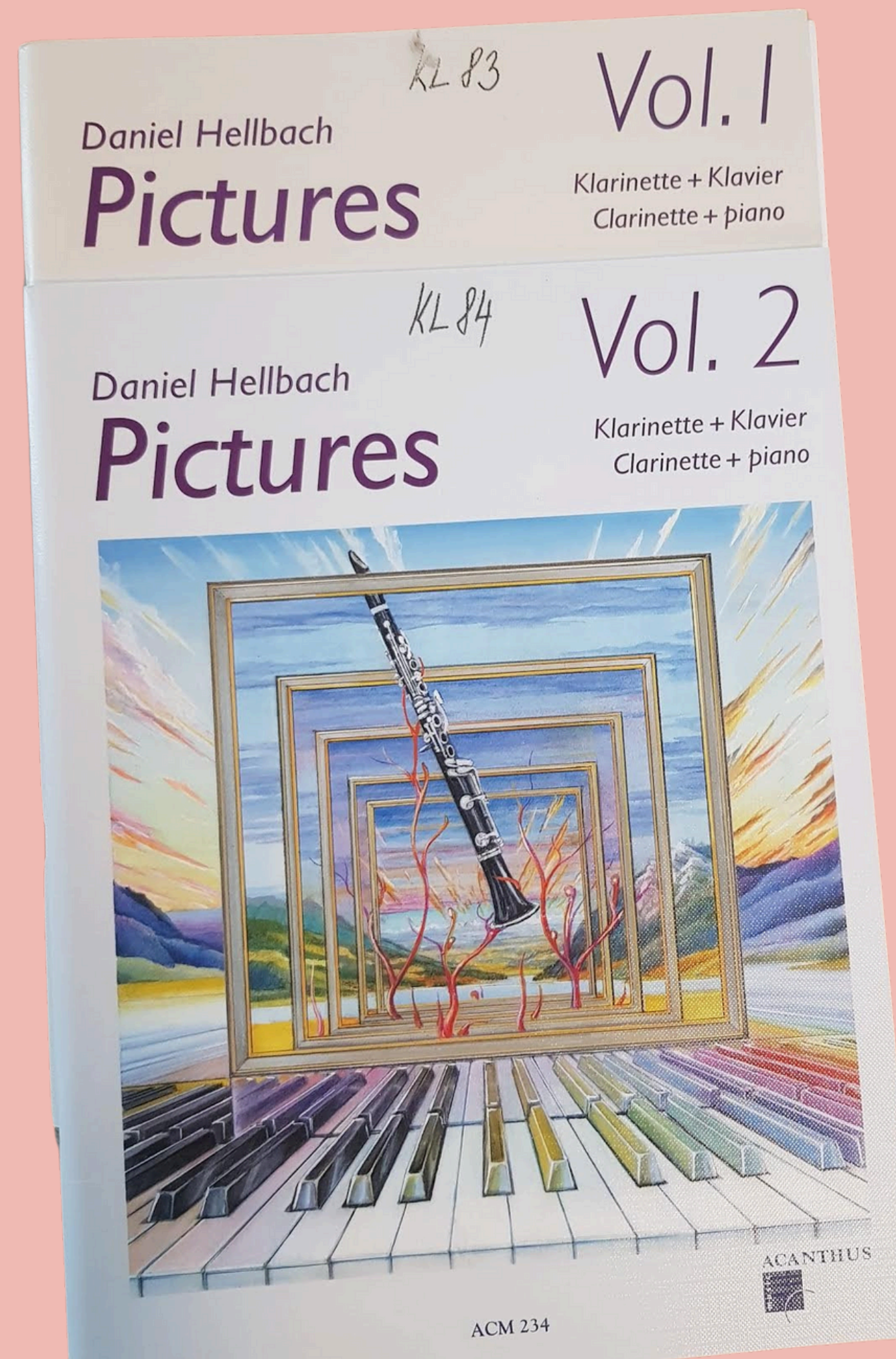
Sarah Watts Razzamajazz- Repertoire

- Originální moderní přednesy od Sarah Watts.
- Nápadité, svěží, originální.
- Děti je moc rády hrají.
- Složitější než předchozí publikace, která je koncipovaná spíš jako učebnice.
- Klavírní doprovody+ doprovody na CD

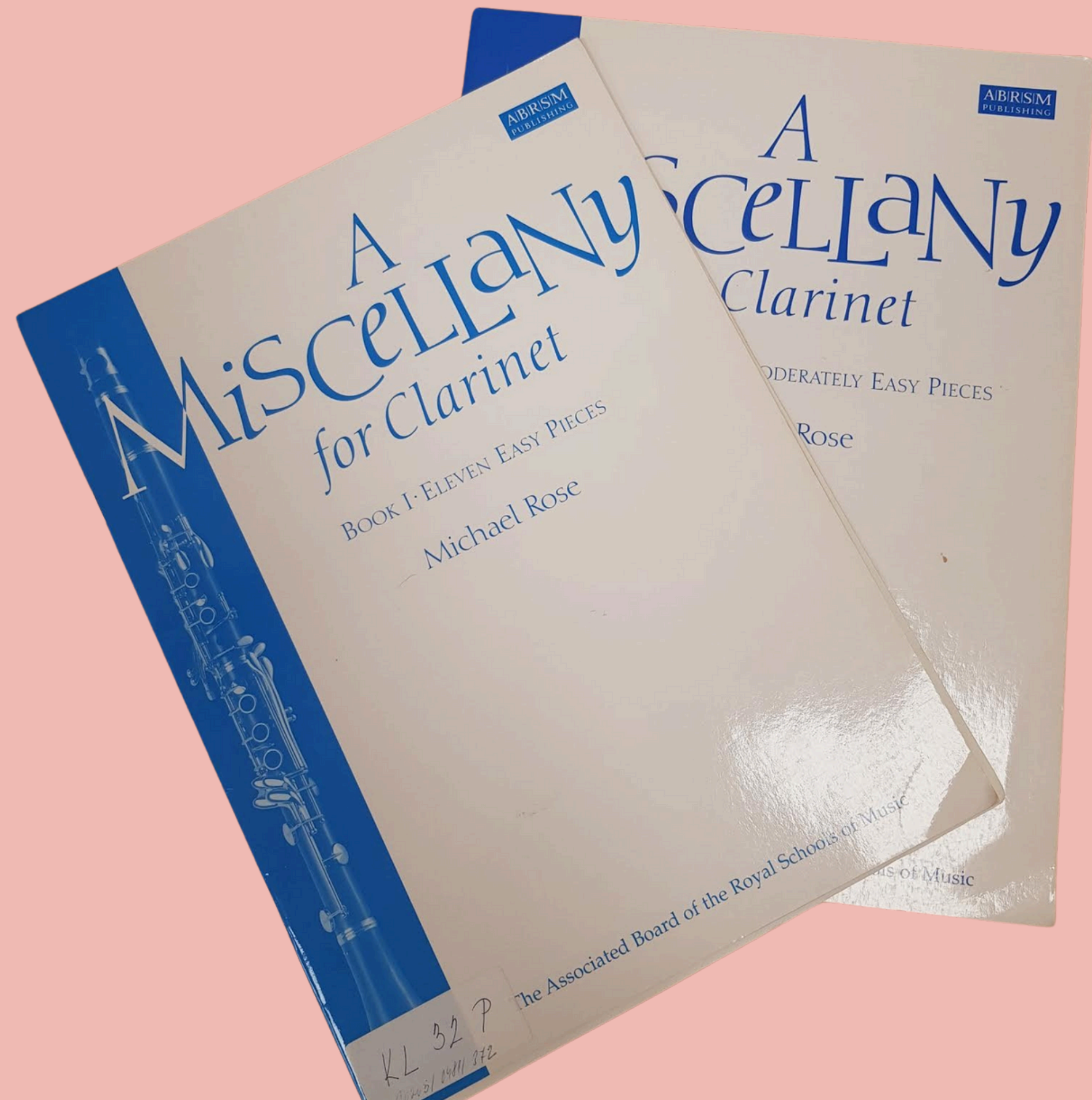
Pictures Daniel Hellbach

- Originální moderní skladby od Daniela Hellbacha.
- Moderní populár, ale skladby jsou moc hezké melodicky, děti je rády hrají.
- První díl je vhodný zhruba od druhého až třetího ročníku, záleží kdy žák začne přefukovat.
- Noty jsou s klavírními doprovody a doprovody na CD

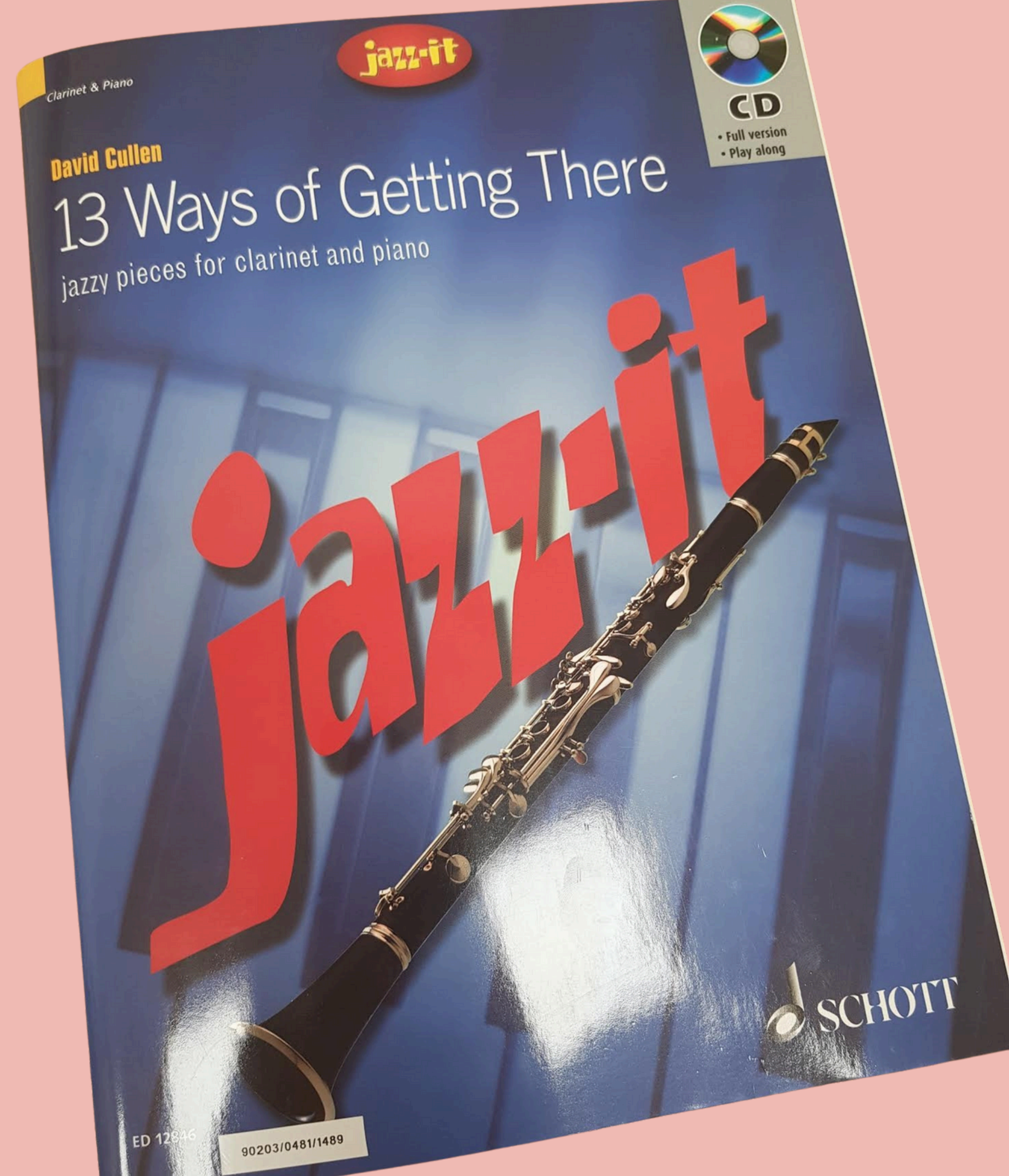
Michael Rose A Miscellany for Clarinet book 1 a 2

- Originální autorské skladby
- Střední obtížnost, nejsou pro úplné začátečníky.
- Skladby s doprovodem klavíru, některé i sólové.
- Bez doprovodu na CD
- Noty nejsou finančně náročné, vhodné pokud máte omezený rozpočet na ZUŠ.

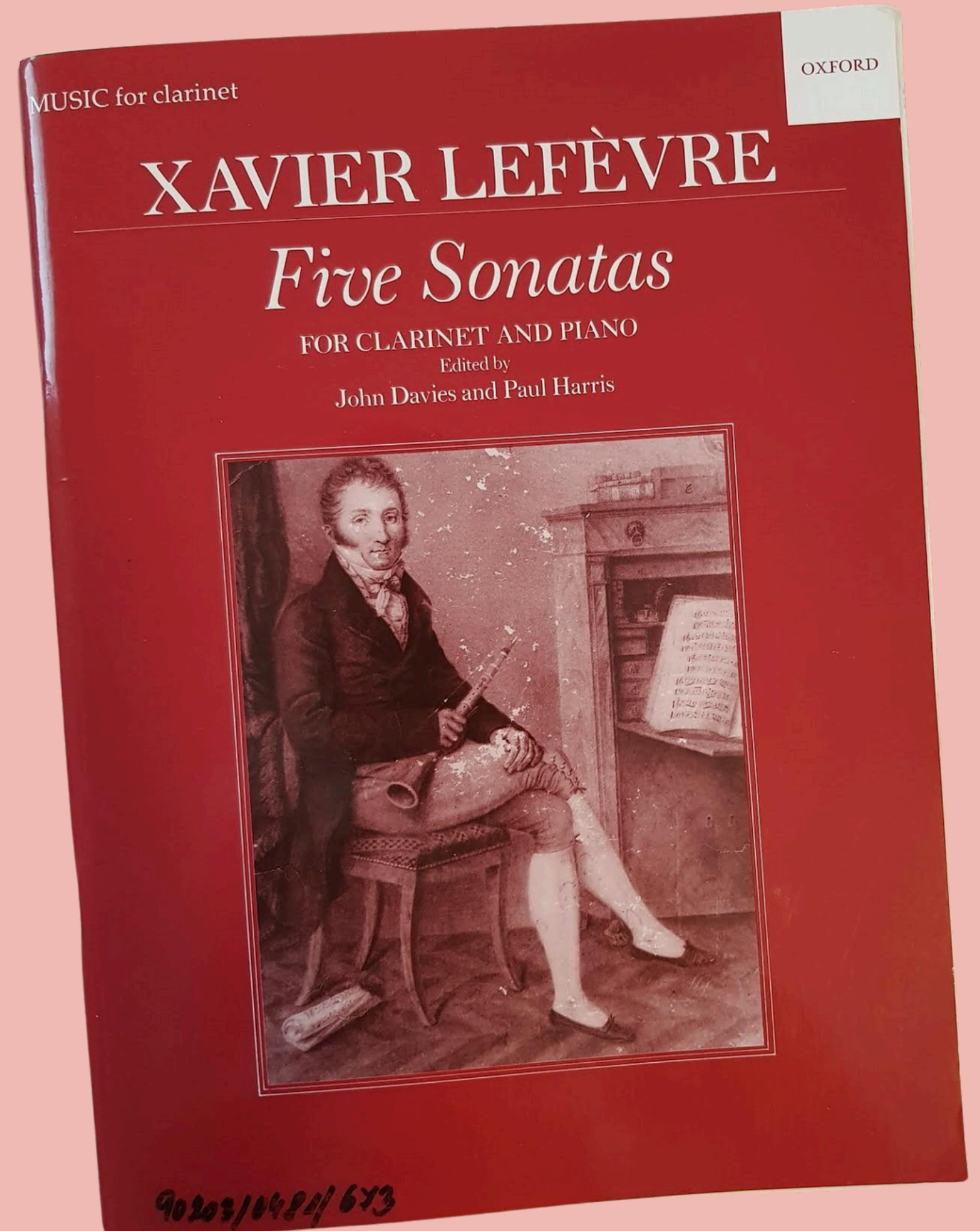
David Cullen Jazz-it

- Skvělá publikace pokud chcete něco zábavného a trochu do jazzu.
- Noty jsou pro středně pokročilé hráče, je tam už vyšší náročnost na rytmus.
- Můžete si i pohrát s jazzovým frázováním, ale není to vůbec nutné.
- Originální styl, moc doporučuju.
- Doprovody na klavír + CD

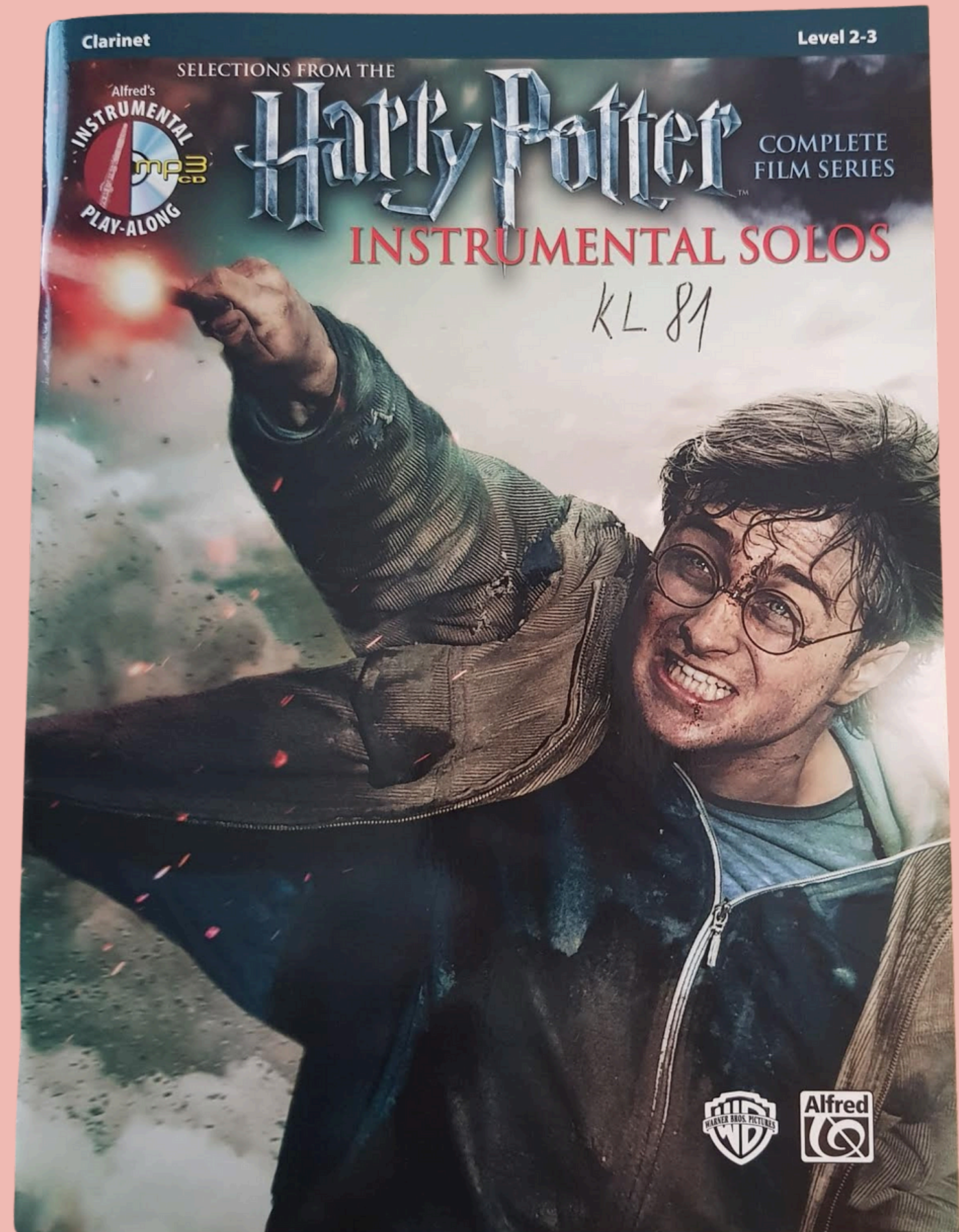
Xavier Lefèvre Five Sonatas

- Jedny z mých velice oblíbených not
- Výborná možnost jak seznamovat děti s interpretací klasicismu v době, kdy na klasické klarinetové koncerty ještě nejsou dostatečně vybavené.
- Svazek obsahuje pět třívětých sonát s doprovodem klavíru.
- Vhodné tak od 4. ročníku výš.

Harry Potter

- Jedny z nejoblíbenějších not mých žáků :D
- Nejznámější melodie ze všech dílů Harryho Pottera.
- Vhodné zhruba od 3.-4. ročníku, některé skladby jsou jednodušší, některé už vyžadují pokročilejší schopnosti.
- K notám je pouze CD, klavírní doprovody se dokupují jako samostatný sešit.

Filmová hudba

TV, Movies and Musicals

Ultimate Movie

- Sešity s filmovou hudbou napříč filmy celého 20. století.
- Skladby jsou většinou spíš pro pokročilejší hráče.
- Výborné pro podporu hudebního výrazu.
- Sešity jsou s doprovodem na CD, na kterém jsou i klavírní doprovody v PDF

Děkuji za důvěru, s jakou jste si zakoupili workshop o klarinetové literatuře. Věřím, že vám pomůže posunout vaší výuku zase o něco dál.

A kde se spolu můžeme dále vídat?

Klarinetohraní- Učíme dechové nástroje na ZUŠ

Hrajeme s dětmi na zobcovou flétnu a hudebně je rozvíjíme

@ucitelka_ze_zusky

klarinetohrani.cz